

POGODI PRAVI KOŠ!

Program izobrazno-informativnih aktivnosti o održivom gospodarenju otpadom na području Grada Zadra

Projekt je sufinansirala Europska unija iz Kohezijskog fonda

Grad Zadar

Sadržaj ove publikacije isključiva je odgovornost Grada Zadra

OTPAD NIJE SMEĆE!

Otpad su stvari i predmeti koje planiramo odbaciti jer nam više ne trebaju, ali ako ih pravilno odložimo, one se mogu ponovno iskoristiti ili reciklirati. Pravilnim razvrstavanjem stvaramo mogućnost ponovnog korištenja što izravno utječe na smanjenje nastanka otpada. Miješanjem i nerazvrstavanjem različitih vrsta otpada na za to predviđena mjesta, nastaje smeće koje nije moguće reciklirati, odnosno djelomično je moguće uz visoke troškove.

Pravilnim razvrstavanjem otpada možete smanjiti vaše račune za odvoz smeća! Odvojite plastiku, papir, metal, staklo u za to predviđene spremnike potpuno besplatno!

Tako štitimo okoliš, ali i štedimo novac!

OD LINEARNOG DO KRUŽNOG GOSPODARENJA OTPADOM: NOVI POGLED NA ODRŽIVU BUDUĆNOST

Proizvodnja i potrošnja proizvoda postala je sve brži proces. Proizvođači su fokusirani na proizvodnju i potrošnju što jeftinijih proizvoda. Posljedica toga je brza uporaba i stvaranje otpada. „Uzmi - iskoristi - odbaci“. Ovakva vrsta gospodarstva (tzv. linearno gospodarstvo) funkcionirala je godinama, a njegove posljedice u pravilu su zanemarivane.

Ulaskom u 21. stoljeće i s pogledom na budućnost, postaje jasno da potrebe sve većeg broja stanovnika neće biti moguće zadovoljiti sa sve manje raspoloživih resursa, a svakako treba naglasiti i negativni učinak linearnog gospodarenja otpadom na okoliš i naše zdravlje.

Kako bismo osigurali opstanak na ovakav način, potrebno nam je 1,6 planeta za osiguranje resursa i zbrinjavanje otpada. Promjena je nužna, a svatko od nas nositelj je promjene i boljitka!

LINEARNO GOSPODARSTVO

FOSILNI IZVORI ENERGIJE

KRUŽNO GOSPODARSTVO

ENERGIJA IZ OBNOVLJIVIH IZVORA

SMANJENJE OTPADA U DOMU

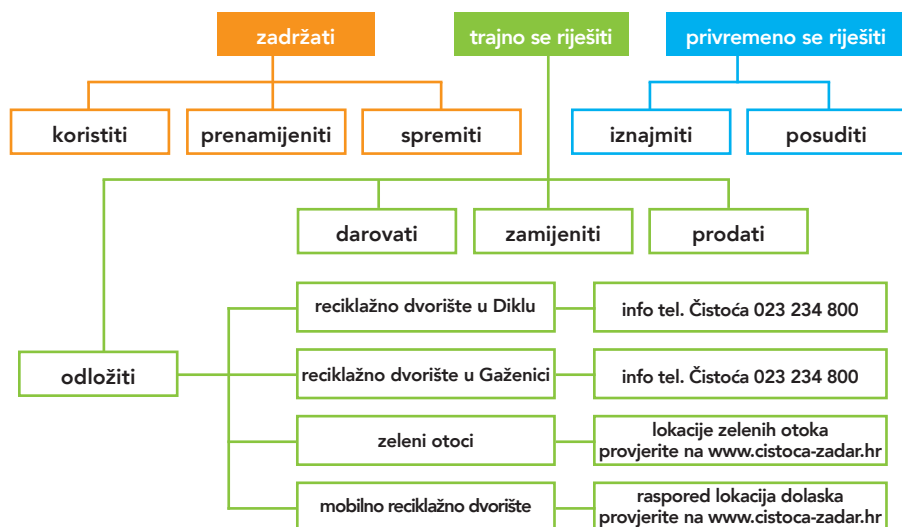
Otpad nije važno samo razvrstati i zbrinuti, otpad je važno smanjiti!

Razmislimo i kupimo samo ono što nam stvarno treba – time štitimo okoliš, ali i štedimo novac

- Izbjegavajmo plastične vrećice.
- Kupujmo razgradive stvari.
- Kupujmo hranu bez ili sa što manje ambalaže.
- Kupujmo racionalno: birajmo veća pakiranja umjesto više manjih.
- Kupujmo namirnice planski i onoliko koliko nam stvarno treba.
- Pijmo vodu iz slavine.
- Prilikom kupovine vodimo se načelom kvalitete, a ne kvantitete.
- Pokušajmo se prebaciti na elektroničku poštu te smanjimo korištenje standardne papirnate pošte.

Prije nego što donesemo konačnu odluku o odlaganju nekog proizvoda, pogledajmo što sve s njim možemo učiniti:

PROIZVOD

SMANJENJE OTPADA

Smanjivanje i sprečavanje nastanka otpada najvažniji je korak u gospodarenju otpadom i stvaranju ljepše i čistije budućnosti.

Ovaj korak usmjeren je na proizvod i poduzimanje različitih mjera prije nego što proizvod postane otpad. To znači da smanjujemo količine otpada vodeći računa o potrošnji resursa, dizajnu i ambalaži proizvoda.

Osim toga, kućanstvo može smanjiti količine otpada tako da sve ono što se može reciklirati (papir, plastika, metal, staklo) odvoja u za to predviđene spremnike.

BUDUĆNOST JE U NAŠIM RUKAMA!

JESTE LI ZNALI?

- Energija koja se uštedi kada se reciklira samo jedna staklena boca (a ne proizvodi nova) dovoljna je da električna žarulja svijetli puna četiri sata.
- Za recikliranje papira potrebno je čak 64 posto manje energije nego za proizvodnju novog.
- Svaka tona recikliranog papira spasi 17 stabala od rušenja.
- Za recikliranje aluminija potrebno je 90 posto manje energije nego za proizvodnju novog.
- Svake godine se u svijetu koristi oko pet milijardi aluminijskih konzervi.
- Računala spadaju u opasan otpad. Samo monitor sadrži velike količine olova, koje je opasno ako dospije u okoliš.
- Jedna litra motornog ulja može zagaditi milijune litara vode.

PONOVNO KORIŠTENJE

U vrijeme pretjeranog konzumerizma olako se odričemo predmeta koji se uz manje popravke mogu ponovno koristiti te ih zbog vlastitog komoditeta bacamo u smeće umjesto da razmislimo o mogućnosti ponovne uporabe.

Prvi korak koji svatko od nas može napraviti jest razmisliti kako tu stvar možemo ponovno iskoristiti. Uz malo kreativnosti, umjesto da ih bacimo, možemo ih popraviti, obnoviti ili im pronaći novu svrhu.

Stvari koje možete ponovno upotrijebiti u kućanstvu ili na poslu:

- staklene boce ili teglice samo treba oprati i spremne su za korištenje
- plastične vrećice možemo zamijeniti platnenima koje onda možemo više puta koristiti
- staru odjeću prekrrojimo, od nje izradimo ukrasne predmete ili je poklonimo
- neispravne uređaje i predmete izbjegavamo bacati, pokušajmo ih popraviti
- zajedno s djecom napravimo nove kreativne predmete – iskoristimo preostalu ambalažu
- ne kupujemo alat koji će nam samo jednom trebati – posudimo ga.

REKIKLIRANJE

Većinu svakodnevnih predmeta koje koristimo moguće je reciklirati.

Recikliranje je svaki postupak materijalne oporabe koji uključuje prikupljanje i izdvajanje korisnih materijala, koji će zatim poslužiti za izradu novih proizvoda.

Recikliranjem štedimo skupe sirovine i energiju, ali i čuvamo okoliš te omogućujemo otvaranje radnih mjesta u postrojenjima za preradu otpada.

Recikliranjem smanjujemo količine otpada i brinemo za očuvanje našeg okoliša.

Papir, staklo, plastika i metali mogu se ponovno iskoristiti. Neki materijali koji se koriste za proizvodnju elektroničkih uređaja danas su toliko rijetki da ih se mora ponovno koristiti, odnosno reciklirati.

Pravilno odvajanje otpada ključni je korak u procesu recikliranja.

Prikaz proizvoda prije i nakon recikliranja: odbačena plastična boca i nakon toga nova boca

PAPIR

Papir čini oko 30 % otpada u kućanstvima.

Najveći dio papira koristi se jednokratno.

U Hrvatskoj se godišnje reciklira oko 200.000 tona papira.

Papir, novinski papir, papirnatu i kartonsku ambalažu, uredski papir, kataloge, časopise, prospekte, knjige, karton, papirnate vrećice te sav ostali papirnatu otpad možete odložiti ili odnijeti u:

- spremnike s plavim poklopcem na javnim površinama ili zelenim otocima
- plavu vrećicu, koja se odlaže neposredno uz spremnike komunalnog otpada (*plava namjenska vrećica može se preuzeti u Čistoći d.o.o.*)
- reciklažno dvorište u Diklu
- reciklažno dvorište u Gaženici
- mobilno reciklažno dvorište.

Otpad koji **ne ide** u taj spremnik:

tetrapak, najlonske vrećice, papirnate maramice, plastificirani papir, upotrebljene papirnate maramice, salvete i pelene, korišteni papirnatu tanjuri i čaše, fotografije, naljepnice, vlažni ili truli papir ili karton, prljavi papir.

Savjet:

Prije odlaganja je potrebno sa svih papirnatih proizvoda odvojiti ljepljivu traku, spajalice i slične materijale. Zalijepljen, metaliziran papir i maramice nije moguće reciklirati.

STAKLO

Stakleni otpad čini više od 7 % kućnog (komunalnog) otpada.

Prema podacima iz 2012. na hrvatsko tržište je stavljeno oko 82 tisuće tona ambalažnog stakla, a u pogon za recikliranje Vetropack Straže vraćena je tek polovica ambalažnog stakla, odnosno 40,8 tisuća tona. Ostatak ambalažnog stakla završio je na komunalnim odlagalištima otpada i divljim odlagalištima.

Prazne staklene boce i staklenke svih boja, bez čepova i zatvarača, mogu se odložiti u:

- posebno označene spremnike koji se nalaze na zelenim otocima
- reciklažno dvorište u Diklu
- reciklažno dvorište u Gaženici
- mobilno reciklažno dvorište.

Otpad koji **ne ide** u taj spremnik:

porculansko i keramičko posuđe, žarulje, fluorescentne cijevi, automobilsko staklo, ogledala, kristalno i optičko staklo, armirano staklo, laboratorijsko staklo, staklena vuna.

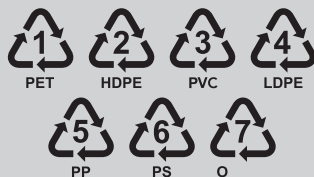
Navedene predmete možete predati u reciklažna dvorišta u Diklu i Gaženici ili u mobilno reciklažno dvorište.

Savjet:

Staklenu ambalažu, koja je u sustavu povratne naknade (ima oznaku povrata), uz naknadu 0,50 kuna, možete odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto.

PLASTIKA

Postoji sedam vrsta plastične ambalaže koja je pogodna za recikliranje. Svaki proizvod proizveden od plastike na sebi ima specifičnu oznaku trokuta sačinjenog od tri strelice koje idu u smjeru kazaljke na satu. Unutar trokuta upisana je brojčana oznaka, a ispod skraćenica točnog kemijskog naziva spoja od kojeg je plastika izrađena.

Plastični otpad: boce, plastične vrećice, boce jestivog ulja, ambalažu prehrambenih proizvoda, destilirane vode, sredstva za čišćenje i pranje, kozmetike te čaše i posude mliječnih proizvoda, čepove, plastične tanjure i pribor za jelo, najlonske folije i tetrapak ambalažu, kutije od CD-a ili DVD-a i plastične igračke može se odložiti u:

- spremnike sa žutim poklopcem na javnim površinama ili zelenim otocima
- žutu vrećicu, koja se odlaže neposredno uz spremnike komunalnog otpada (žuta namjenska vrećica može se preuzeti u Čistoći d.o.o.)
- reciklažno dvorište u Diklu
- reciklažno dvorište u Gaženici
- mobilno reciklažno dvorište.

Otpad koji **ne ide** u taj spremnik:

ambalaža motornog ulja, pesticida, insekticida, tapete, stiropor, spužve, četkice za zube, kabeli (strujni, mrežni), kišobrani, sportske lopte, upaljači.

Navedene predmete možete predati u reciklažna dvorišta u Diklu i Gaženici ili u mobilno reciklažno dvorište.

Savjet:

Plastičnu ambalažu, koja je u sustavu povratne naknade (ima oznaku povrata), uz naknadu 0,50 kuna, možete odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto.

METAL

Metal se proizvodi iz ruda koje se ubrajaju u neobnovljive resurse.

Čelik i aluminij najčešći su metali koji se koriste u kućanstvima. Najviši postotak iskoristivosti ima čelik, čak do 100%.

Recikliranjem aluminija troši se svega pet posto energije koja je inače potrebna za proizvodnju novog aluminija iz rude.

Metalni otpad ima ogroman potencijal za ponovno iskorištavanje u proizvodnji, odnosno recikliranje.

Metalnu ambalažu, limenke od pića i konzerve može se odložiti ili odnijeti u:

- posebno označene spremnike s oznakom metalne ambalaže koji se nalaze na zelenim otocima
- reciklažno dvorište u Diklu
- reciklažno dvorište u Gaženici
- mobilno reciklažno dvorište.

Sve ostale metalne predmete možete odložiti u reciklažna dvorišta u Diklu i Gaženici ili u mobilno reciklažno dvorište.

Savjet:

Metalnu ambalažu (limenke od pića), koja je u sustavu povratne naknade možete odnijeti na bilo koje veće prodajno mjesto uz naknadu 0,50 kuna.

OSTALI OTPAD

ELEKTRIČNI I ELEKTRONIČKI OTPAD

EE otpad važno je odlagati odvojeno, iz razloga što neke od komponenti od kojih je sastavljen spadaju u opasni otpad (hladnjaci, primjerice, sadrže plinove freone, a monitori teške metale). Elektronički otpad je štetan jer sadrži niz štetnih kemijskih spojeva poput kadmija, arsena, olova, žive, kroma, berilija, fosfora i plastike.

Uređaje možete odložiti i u reciklažnim dvorištima u Diklu i Gaženici.

Ukoliko kupujete novi uređaj, trgovina vam je dužna preuzeti stari po sistemu „jedan za jedan“. Trgovine veće od 400 m² dužne su preuzeti EE otpad vanjskih dimenzija do 25 cm bez naknade i obveze kupnje. Trgovina koja prodaje žarulje obvezna ih je i preuzimati bez naknade i obveze kupnje. Ukoliko imate EE otpad mase veće od 30 kg, a ne planirate kupiti novi uređaj, možete nazvati ovlaštenog skupljača EE opreme koji ga je obavezan preuzeti bez naplate.

STARE GUME

Prilikom zamjene treba ih odložiti kod vulkanizera koji ih je dužan preuzeti. Za stare gume ne isplaćuje se naknada.

GRAĐEVINSKI OTPAD

Korisnici usluga Čistoće d.o.o. s područja Grada Zadra mogu svoj građevinski otpad, koji nastaje u kućanstvu, besplatno odložiti na reciklažna dvorišta u Diklu i Gaženici, ako ga sami dovezu u osobnom vozilu ili u osovinskoj prikolici za osobna vozila i to u količini do 200 kg u šest uzastopnih mjeseci.

OTPADNA ULJA I MASTI

Preporučuje se motorno ulje mijenjati kod automehaničara koji je dužan skrbiti za njegovo zbrinjavanje. Otpadna ulja se moraju zbrinjavati odvojeno; zabranjeno je u spremnik za motorna ulja odlagati ulje iz kočnica. Otpadna maziva ulja, otpadna jestiva ulja kao i zauljene krpe i kante mogu se odložiti bez naknade u reciklažnim dvorištima u Diklu i Gaženici.

STARE BATERIJE I AKUMULATORI

Stare baterije su opasne jer sadrže metale. Stare baterije i akumulatore dužne su preuzeti sve trgovine koje ih prodaju ili ih možete predati u reciklažna dvorišta u Diklu, u Gaženici ili mobilno reciklažno dvorište.

STARI LIJEKOVI

Stari lijekovi mogu se bez naknade predati u ljekarne, a sav ostali medicinski otpad (uključujući i stare lijekove) može se bez naknade predati i u zdravstvenu ustanovu ako se liječenje provodi prema uputi liječnika. Medicinski otpad, koji nastaje od liječenja životinja, može se predati u veterinarsku ambulantu.

BIORAZGRADIVI OTPAD

U posljednjih nekoliko godina, najveći dio biorazgradivog otpada čini otpad iz hrane. Bacanjem hrane bacamo i vrijedne resurse, budući da se velik dio nje može iskoristiti za kompostiranje.

Biorazgradivi otpad, u koji spadaju ostaci voća i povrća, pokošena trava i korov, ljuske jaja, talog kave i čaja, ostaci biljaka i cvijeća, usitnjeno suho granje i lišće, slama, sijeno, piljevina i ostaci voćaka, kruh, kosa, dlaka, odložite u:

- smeđe spremnike
- reciklažno dvorište u Diklu
- reciklažno dvorište u Gaženici.

Otpad koji **ne ide** u taj spremnik:

ostaci kuhanog voća i povrća, meso, riba i kosti, mliječni proizvodi, ulja i masti, odjeća i cigarete, pepeo, prašina i vrećice iz usisivača, osjemenjeni korov, pelene, novinski papir i časopisi, lakirano ili bojano drvo te ostaci pijeska od kućnih ljubimaca.

Savjet:

Ako imate vrt, biorazgradivi otpad iskoristite kao odličan kompost za vaš vrt.

KOMPOSTIRANJE

Kompostiranje je najprihvatljiviji način zbrinjavanja biorazgradivog otpada.

Kompostiranjem biootpada količina kućnog otpada može se smanjiti za 1/3!

Otpad nastao od ostataka hrane, vrtnih ili zelenih proizvoda može se kompostirati i tako proizvesti plodni humus.

Kompostiranjem smanjujemo količinu otpada, odvoz i odlaganje, a kompostom vraćamo hranjive tvari tlu iz kojeg su potekle, gdje će se postupno pretvoriti u humus tj. plodno tlo.

Ne samo da se kompostiranjem rješavate otpada u kućanstvu, već pomažete okolišu, štedite novac i stvarate korisno gnojivo za kućanstvo.

Jeste li znali da kompostirati možete i u vlastitom domu?

DAN U TJEDNU odvoz u popodnevnim satima	RASPORED ODVOZA POLIMERA I OTPADNOG PAPIRA žute i plave vrećice koje su ostavljene pored spremnika
PONEDJELJAK	Diklo, Puntamika, Bokanjac, Novi Bokanjac
UTORAK	Brodarica, Petrići, Belafuža, Mocire, Sokin brig, Crno
SRIJEDA	Voštarnica, Poluotok, Jazine 1
ČETVRTAK	Jazine 2, Smiljevac, Kožino, Petrčane
PETAK	Stanovi, Bili Brig, Sinjoretovo, Ploče, Dračevac
SUBOTA	Ričine, Arbanasi, Gaženica, Skročini, Špada, Maslina, Plovanija, Višnjik
Na otočnim mjesnim odborima Grada Zadra polimeri i papir odvoze se svake srijede	

Raspored odvoza otpada po adresama stanovanja možete provjeriti na web stranicama: www.cistoca-zadar.hr i www.pogodipravikos.hr

GLOMAZNI OTPAD

Glomazni otpad prikuplja se **BESPLATNO** u reciklažnom dvorištu i jednom godišnje na lokaciji korisnika (po pozivu). Količina koja se odvozi s lokacije korisnika jednom godišnje ograničena je do 2 m³ po odvozu. Svako sljedeće preuzimanje naplaćuje se prema cjeniku Čistoće.

LOKACIJE ZELENIH OTOKA NA PODRUČJU ZADRA

MO ARBANASI:

Trg Gospe Loretske, kod OŠ Krune Krstića

MO BILI BRIG:

Put biliga i Vukovarska ulica

MO BOKANJAC:

Davorina Trstenjaka (kod igrališta)

MO BROADARICA:

Put Petrića; Josipa Kosora (kod novih zgrada)

MO CRNO:

između igrališta i MO

MO CRVENE KUĆE:

Josipa Hatzea, kod MO (bivša vojarna)

MO DIKLO:

Krešimirova obala (kod bivšeg odmarališta Gredelj)

MO JAZINE 1:

K. Zrinske i na Ravnicama

MO JAZINE II:

Ante Starčevića (iza vatrogasnog doma); Vinka Paulskog (dvorište iza radionice Bepi)

MO MASLINA

Franje Petrića i Ive Senjanina

MO NOVI BOKANJAC:

Alberta Halera (kod igrališta)

MO PLOVANIJA:

Križanje Admirala J.Šubića

od Cezana i Kožinski prilaz

MO PUNTAMIKA:

Antuna Gustava Matoša (kod Ekonomske škole)

MO RIČINE:

Ante Starčevića 8

MO SMILJEVAC:

Petra Skoke

MO VIDIKOVAC:

Mile Gojsalić (kod igrališta)

MO VIŠNJK:

Bana J. Jelačića

MO VOŠTARNICA:

kod TIZ-a

RECIKLAŽNA DVORIŠTA

DIKLO - odlagalište Diklo

GAŽENICA - Ulica 159. brigade

Kontakt telefon: **091 310 76 75**

ponedjeljak - petak 06:00-20:00 sati

subotom 06:00-16:00 sati

MOBILNO RECIKLAŽNO DVORIŠTE

prema rasporedu na www.cistoca-zadar.hr

Kontakt telefon: **091 310 76 75**

Reciklažna dvorišta su za građane Grada Zadra **BESPLATNA.**

Zato što volim Zadar!

Autor: Velid Jakupović

Kontakti:

Grad Zadar, Narodni trg 1, 23000 Zadar
Tel: +385 23 208 006 • e-mail: eufondovi@grad-zadar.hr • web: www.grad-zadar.hr
ČISTOĆA d.o.o. • tel: 023 234 800 • <http://www.cistoca-zadar.hr> • info@cistoca-zadar.hr

Više informacija o EU fondovima na web stranici Ministarstva
regionalnog razvoja i fondova Europske unije

www.strukturnifondovi.hr